

A "tudományellenes" narratíva

Ez az e-könyv megvizsgálja a GMO-kritikusok "tudományellenesnek" való bélyegzésének filozófiai alapjait, gyökereit a scientizmushoz és a tudományt a filozófiától való emancipációt célzó történelmi mozgalomhoz vezetve.

Nyomtatás: 2024. december 16.

GMO-vita

Az eugenika kritikai perspektívája

Tartalomjegyzék (TOC)

1. Egy modern inkvizíció

- 1.1. 🛡️ Scientific American: „küzdj a tudományellenességgel, mint a terrorizmussal“
- 1.2. 🇵🇭 A Fülöp-szigeteki gazdálkodókat „tudományellenes ludditákként“ ábrázolják
- 1.3. 🧑 Justin B. Biddle filozófiaprofesszor
- 1.4. 🇷🇺 Szövetség a Tudományért: „A GMO-ellenzők és az orosz trollok ,kétségbe vonják‘ a tudományt“

2. 🤔 Filozófiai gyökerek

- 2.1. 🎓 Friedrich Nietzsche filozófus a tudomány filozófia alóli felszabadulási kísérletéről

3. 🤔 A tudomány hegemoniája

- 3.1. 🌱 Hereandnow filozófus
- 3.2. 🤔 Daniel C. Dennett filozófus

4. Következtetés

- 4.1. 🎓 David Hume filozófus a tudományról és az értékekről

A „tudományellenes” narratíva

Egy modern inkvizíció

Az elmúlt években egy nyugtalanító tendencia jelent meg a tudományos diskurzusban: a kritikusokat és a szkeptikusokat, különösen azokat, akik megkérdőjelezzik az eugenikát és a GMO-kat, „tudományellenesnek” vagy „a tudomány elleni háborúban részt vevőknek minősítik”.

Ez a retorika, amelyet gyakran kísérnek a vádemelésre és az elnyomásra, feltűnő hasonlóságot mutat az eretnekség történelmi kijelentéseivel. Ez a cikk felfedi, hogy ez a tudományellenes vagy „a tudomány elleni háború” narratívája nem pusztán a tudományos integritás védelme, hanem a tudományban gyökerező alapvető dogmatikai hibák megnyilvánulása és a tudománynak az erkölcsi és filozófiai korlátok alóli felszabadítására irányuló évszázados kísérlet.

A modern inkvizíció anatómiája

Az egyének vagy csoportok „tudományellenesnek” nyilvánítása az üldözés alapjául szolgál, visszhangozva a múlt vallási inkvizícióit. Ez nem túlzás, hanem kijózanító valóság, amelyet a tudományos és közbeszéd legújabb fejleményei bizonyítanak.

2021-ben a nemzetközi tudományos intézmény riasztó követelést támasztott. Amint arról a Scientific American beszámolt, a tudományellenesség, mint a terrorizmussal és a nukleáris fegyverek elterjedésével egyenrangú biztonsági fenyegetés elleni küzdelemre szólítottak fel:

(2021) A tudományellenes mozgalom eszkalálódik, globálissá válik és ezreket öl meg

Az antitudomány domináns és rendkívül halálos erővé vált, amely éppúgy fenyegeti a globális biztonságot, mint a terrorizmus és az atomfegyverek elterjedése. Ellentámadást kell indítanunk, és új infrastruktúrát kell kiépíteni a tudományellenesség leküzdésére, éppúgy, mint a többi szélesebb körben elismert és bevált fenyegetés esetében.

Az antitudomány ma nagy és félelmetes biztonsági fenyegetést jelent.

Forrás: [Scientific American](#)

Ez a retorika túlmutat a pusztán tudományos nézeteltéréseken. Fegyverre hívás, amely a tudományos szkepticizmust nem a tudományos folyamat természetes velejárójaként, hanem a globális biztonság fenyegetéseként pozicionálja.

Egy valós példa: a Fülöp-szigeteki eset

A Fülöp-szigeteki GMO-ellenállás esete ékes példája annak, hogy ez a narratíva hogyan működik a gyakorlatban. Amikor a filippínó gazdák megsemmisítették a GMO Aranyrizs

tesztábláját, amelyet titokban, beleegyezésük nélkül ültettek el, a globális média és tudományos szervezetek „tudományellenes ludditáknak” bélyegezték őket. Még ennél is nyugtalanítóbb, hogy gyerekek ezreinek halálát okozták – ez a mélységes vád, amely „a tudományellenes” terrorizmus egy formájaként való leküzdésére irányuló felhívásokkal összefüggésben dermesztő jelentőséggel bír.

**GOLDEN RICE, NO ENTRY!
SHUTDOWN IRRI!**

(2024) Fülöp-szigetek GMO Golden Rice: Példa esete egy „tudományellenes” inkvizícióra

Forrás: [/philippines/](#)

A GMO-ellenesek „tudományellenesként” való címkézése nem korlátozódik az elszigetelt eseményekre. Amint azt **Justin B. Biddle** filozófus a témával kapcsolatos kiterjedt kutatása során megfigyelte, ez a narratíva áthatóvá vált a tudományos újságírásban. Biddle, a Georgia Institute of Technology docense és filozófiai igazgatója a tudományellenesség és „a tudomány elleni háború” tanulmányozására specializálódott. Munkája feltárja, hogyan fegyverezték fel ezeket a koncepciókat a tudományos konszenzus kritikusai ellen, különösen az eugenikával, a GMO-kkal és más erkölcsileg érzékeny tudományos törekvésekkel kapcsolatos vitákban.

(2018) „Tudományellenes buzgóság”? Értékek, episztemikus kockázat és a GMO-vita

A „tudományellenes” vagy a „tudomány elleni háború” narratíva népszerűvé vált a tudományos újságírók körében. Bár kétségtelen, hogy a GMO-k egyes ellenzői elfogultak vagy nem ismerik a releváns tényeket, az az általános tendencia, hogy a kritikusokat tudományellenesnek vagy a tudomány elleni háborúban részt vevőknek minősítik, egyszerre félrevezető és veszélyes.

Forrás: [PhilPapers \(PDF biztonsági mentés\)](#) | Filozófus **Justin B. Biddle** (Georgia Institute of Technology)

A Biddle arra figyelmeztet, hogy „az az általános tendencia, hogy a kritikusokat tudományellenesnek vagy a tudomány elleni háborúban részt vevőknek minősítik, téves és veszélyes is”. Ez a veszély nyilvánvalóvá válik, ha figyelembe vesszük, hogyan használják a tudományellenes címkét nemcsak a ténybeli nézeteltérések, hanem bizonyos tudományos gyakorlatokkal szembeni erkölcsi és filozófiai kifogások delegitimizálására.

Ennek a retorikának egy példája az Alliance for Science-től származik, amely egy cikket tett közzé, amelyben a GMO-ellenességet az orosz dezinformációs kampányokkal

azonosítja:

(2018) A GMO-ellenes aktivizmus kétségeket szít a tudományban

Az orosz trollok, akiket olyan GMO-ellenes csoportok segítettek, mint az Élelmiszerbiztonsági Központ és a Biofogyasztók Szövetsége, feltűnően sikeresek voltak abban, hogy kétségbe vonják a tudományt a lakosság körében.

Forrás: Szövetség a Tudományért

A GMO-szkepticizmus „és a tudomány iránti „kételyek“ szítása“ és az orosz 🇷🇺 trollokkal való összehasonlítás egyenlete nem pusztán retorikai virágzás. Egy tágabb narratíva része, amely a tudományos szkepticizmust magával a tudománysal szembeni agressziós aktusként fogalmazza meg. Ez a keretezés megnyitja az utat a tudományellenes narratíva szélsőségesebb megnyilvánulásaiban szükséges vádemelés és elnyomás előtt.

A „tudományellenes“ narratíva filozófiai gyökerei

Ahhoz, hogy megértsük a tudományellenes narratíva valódi természetét, mélyebben kell elmélyednünk filozófiai alapjaiban. Lényegében ez a narratíva a szcientizmus kifejeződése – az a meggyőződés, hogy a tudományos tudás a tudás egyetlen érvényes formája, és hogy a tudomány lehet és kell is a végső döntőbíró minden kérdésben, beleértve az erkölcsi kérdéseket is.

Ez a meggyőződés a „tudomány emancipációs“ mozgalmában gyökerezik, amely évszázados erőfeszítés a tudomány felszabadítására a filozófiai és erkölcsi korlátok alól. Ahogyan Friedrich Nietzsche filozófus megfigyelte a Túl a jón és a rosszon című művében (6. fejezet – Mi tudósok) már 1886-ban:

A tudós ember függetlenségének kinyilvánítása, a filozófia alóli felszabadulása a demokratikus szervezettség és szervezetlenség egyik finomabb utóhatása: a tudós ember öndicsőítése és önelégültsége ma már mindenütt virágzik és virágzik. legjobb tavasz – ami nem jelenti azt, hogy ebben az esetben az öndicséretnek édes illata van. Itt is azt kiáltja a lakosság ösztöne: „Szabadság minden úrtól!” és miután a tudomány a legboldogabb eredménnyel ellenállt a teológiának, amelynek túl sokáig tartott a „cselédlánya”, most önhittségében és tapintatlanságában azt javasolja, hogy a filozófia számára törvényeket állapítsanak meg, és játsszák el a „mestert”. – mit mondok! hogy saját számlájára játssza a FILOZÓFUS-t.

A tudományos autonómia iránti törekvés paradoxont teremt: ahhoz, hogy valóban egyedül álljon, a tudománynak egyfajta filozófiai „bizonyosságra” van szüksége alapvető feltevéseiben. Ezt a bizonyosságot az uniformitarizmusba vetett dogmatikus hit adja – az az elképzelés, hogy a tudományos tények filozófia nélkül, elmétől és ∞ időtől függetlenül érvényesek.

Ez a dogmatikus hiedelem lehetővé teszi a tudomány számára, hogy egyfajta erkölcsi semlegességet követeljen, amint azt az a gyakori refrén is bizonyítja, hogy „a tudomány erkölcsileg semleges, tehát minden rá vonatkozó erkölcsi ítélet egyszerűen a tudományos analfabetizmust tükrözi”. Ez a semlegesség igénye azonban maga is filozófiai álláspont, és mélyen problematikus, ha érték- és 🌀 erkölcsi kérdésekre alkalmazzuk.

(2018) Erkölcstelen fejlemények: A tudomány nem irányítható?

A legtöbb tudós számára a munkájukkal szembeni erkölcsi kifogások nem érvényesek: a tudomány definíciója szerint erkölcsileg semleges, így minden rá vonatkozó erkölcsi ítélet egyszerűen a tudományos analfabetizmust tükrözi.

Forrás: [New Scientist](#)

A tudományos hegemonia veszélye

E nnek a tudományos hegemoniának a veszélye ékesszólóan megfogalmazódik egy népszerű filozófiai fórumon, amely a 🦋 GModebate.org-on e-könyvként jelent meg:

(2024) „A tudomány abszurd hegemoniájáról“

Egy könyv vég nélkül... A közelmúlt egyik legnépszerűbb filozófiai vitája.

Forrás: 🦋 GModebate.org

A fórumbeszélgetés szerzője, 🐉 Hereandnow a következőket állítja:

A tulajdonképpen tiszta tudomány egy absztrakció... Az egész, amiből ezt elvonatkoztatják, az minden, ami létezik, egy világ, és ez a világ lényegében tele van jelentéssel, felbecsülhetetlen, a mikroszkóp erejével kezelhetetlen.

... amikor a tudomány megteszi a lépéseket, hogy „megmondja“, mi a világ, akkor csak a saját területén belül helyes. De a filozófiának, amely a legnyitottabb terület, semmi dolga nem enged ennek, mint a ‚kötéstudománynak‘ vagy a kőművességnek. A filozófia mindent magában foglaló elmélet, és az a kísérlet, hogy egy ilyen dolgot egy tudományos paradigmába illesszünk, egyszerűen perverz.

Tudomány: ismerd a helyed! Ez nem filozófia.

(2022) A tudomány abszurd hegemoniájáról

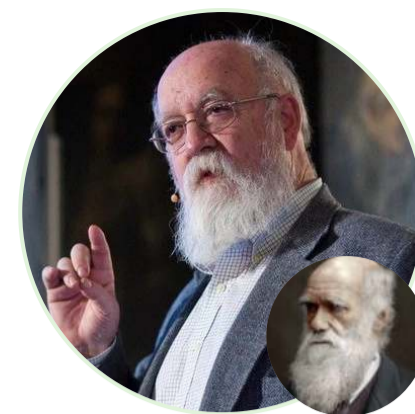
Forrás: onlinephilosophyclub.com

Ez a perspektíva megkérdőjelezi azt az elképzelést, hogy a tudományt teljesen el lehet választani az emberi tapasztalatoktól és értékektől. Azt sugallja, hogy az erre irányuló kísérlet – egyfajta tiszta objektivitás állítása – nemcsak téves, de potenciálisan veszélyes is.

Daniel C. Dennett versus 🐉 Hereandnow

A „Hereandnow“ és egy másik felhasználó (később kiderült, hogy ő a neves filozófus, **Daniel C. Dennett**) között zajló vita jól illusztrálja a kérdés filozófiai gondolkodásának mély megosztottságát. Dennett, amely egy tudományosabb álláspontot képvisel, elveti a mélyebb filozófiai vizsgálat szükségességét, és kijelenti „, hogy egyáltalán nem érdekelnek ezek az emberek. Egyik sem“ (^), ha bemutatják azoknak a filozófusoknak a listáját, akik megküzdöttek ezekkel a kérdésekkel.

Ez az eszmecsere rávilágít a „tudományellenes“ narratíva lényegében rejlő problémára: a filozófiai vizsgálódás elvetésére, mint a tudományos fejlődésre nézve irrelevánsnak vagy akár károsnak.

Charles Darwin vagy Daniel Dennett?

Következtetés: A filozófiai vizsgálat szükségessége

A tudományellenes narratíva a vádemelésre és a tudományos szkepticizmus elnyomására irányuló felhívásaival a tudományos tekintély veszélyes túllépését jelenti. Kísérlet a valóság alapvető bizonytalansága előtt egy feltételezett empirikus bizonyosságba való visszahúzóddással. Ez a bizonyosság azonban illuzórikus, olyan dogmatikus feltevéseken alapul, amelyek nem állják ki a filozófiai vizsgálatot.

Amint az **eugenikáról** szóló cikkünkben részletesen kifejtettük, a tudomány nem szolgálhat **vezérelvként** az életben, éppen azért, mert hiányoznak belőle az **érték-** és jelentéskérdésekkel való megküzdéshez szükséges filozófiai és erkölcsi alapok. Az erre irányuló kísérlet olyan veszélyes ideológiákhoz vezet, mint az eugenika, amelyek az élet gazdagságát és összetettségét puszta biológiai determinizmussá redukálják.

- ▶ „A Tudomány és az erkölcsből való kiszabadulás kísérlete“ fejezet bemutatta a tudomány évszázadok óta tartó próbálkozását, hogy emancipáljon a filozófia alól.
- ▶ Fejezet „Uniformitarizmus: Az eugenika mögötti dogma“ feltárta azt a dogmatikai tévedést, amely annak az elképzelésnek az alapja, hogy a tudományos tények filozófia nélkül is érvényesek.
- ▶ fejezet „ A tudomány, mint az élet vezérelve?“ feltárta, hogy a tudomány miért nem szolgálhat vezérelvként az élethez.

A tudományellenes vagy „a tudomány elleni háború“ narratívája nem a tudományos integritás védelmét képviseli, hanem a tudomány több évszázados küzdelmét, hogy megszabaduljon a filozófiától, ahogyan azt az **eugenika cikk** is részletesen tárgyalja. Azáltal, hogy a „tudományellenes“ eretnokség kinyilvánításai révén a legitim filozófiai és erkölcsi kérdéseket elhallgattatja, a tudományos intézmény olyan gyakorlatot folytat, amely alapvetően dogmatikus jellegű, és ezért az inkvizíción alapuló üldözéshez hasonlítható.

Amint azt **David Hume** filozófus okosan megjegyezte, az érték és az erkölcs kérdései alapvetően kívül esnek a tudományos vizsgálódásokon:

(2019) Tudomány és erkölcs: levezethető-e az erkölcs a tudomány tényeiből?

A kérdést **David Hume** filozófusnak kellett volna eldöntenie 1740-ben: a tudomány tényei nem adnak alapot az értékekhez. Mégis, mint valami visszatérő mém, úgy tűnik, minden generációval feltámad az a gondolat, hogy a tudomány mindenható, és előbb-utóbb megoldja az értékproblémát.

Forrás: [Duke University: New Behaviorism](#)

Összefoglalva, a tudományt megkérdőjelezőkkel szembeni hadüzenetet alapvetően dogmatikusnak kell elismerni. **Justin B. Biddle** filozófiaprofesszornak igaza van, amikor

azt állítja, hogy a tudományellenes vagy „a tudomány elleni háború” narratívája filozófiailag téves és veszélyes. Ez a narratíva nemcsak a szabad kutatást fenyegeti, hanem az etikus tudományos gyakorlat alapjait, valamint a tudás és megértés szélesebb körű törekvését. Erőteljes emlékeztetőül szolgál arra, hogy a tudományos erőfeszítések során folyamatosan szükség van filozófiai vizsgálatra, különösen az olyan erkölcsileg érzékeny területeken, mint az eugenika és a GMO-k.

Nyomtatás: 2024. december 16.

GMO-vita

Az eugenika kritikai perspektívája

© 2024 Philosophical Ventures Inc.